

СЕКЦЫЙНЫЯ ПАСЯДЖЭННІ

РАЗДЗЕЛ I

МОВА І СТЫЛЬ МАСТАЦКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

УДК 821.161.3.09-1

ПАЭЗІЯ АРКАДЗЯ КУЛЯШОВА – ДУХОЎНАЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ ЯГО ПАКАЛЕННЯ

Голік Алена Анатоляўна

настаўнік беларускай мовы і літаратуры дзяржаўнай установы адукацыі
“Мастоцкі навукова-педагагічны комплекс дзіцячы сад – сярэдняя школа”
(Магілёўскі раён, Беларусь)

Аркадзь Куляшоў – прадстаўнік пакалення, якое уваходзіла ў жыццё, абуджанае рэвалюцыйнымі пераўтварэннямі. Юнацтва паэта супала з маладосцю роднай дзяржавы. І можа у гэтым шчаслівым супадзенні адна з прычын той арганічнай элітнасці асабістага і грамадскага пачатку, якое назіраецца ўжо ў самых ранніх творах паэта. Самымі першымі яго жыццёвымі ўражаннямі, на грунце якіх выходзіла светаадчуванне чалавека, былі ўражання, звязаныя з перабудовай рэчаіснасці на новы лад, з нечуваным творчым уздымам людзей працы, якія адчулі сябе сапраўднымі гаспадарамі зямлі. І тое, што сёння здаецца для нас будзёным і звыклым, успрымалася тады як сімвал пераможнага поступу, як жывая рамантыка новага часу, перад якою, па словах М. М. Арочкі, бляклі нават самыя дзівосныя падзеі сёвай мінуўшчыны [1].

Тое, што чалавечы і творчы вопыт А.Куляшова супадаў з рэвалюцыйным вопытам яго пакалення, з вопытам усёй роднай краіны, у вылізнай ступені дапамагло паэту акрэсліць свае жыццёвыя і ідэйна-эстэтычныя пазіцыі, увасобіць у лірычным героі не толькі абагульненага, тыповага, але і рэалістычна канкрэтызаванага, непаўторнага ў сваёй чалавечай індывідуальнасці прадстаўніка племені змагароў за свярджэнне ідэалаў новага жыцця. Гэта асабліва прыкметна выявілася у паэме “У зялёнай дуброве” (1832), у вершах “Ельнік”, “Карусель”, “За дваіх”, у якіх паэт, у адрозненне ад больш ранніх твораў, спрабуе пазнаць і адлюстраваць характар сучасніка не толькі ў яго сутнасці, але і ў багаці і шматграннасці праяў. І гэты працэс у творчасці паэта быў натуральны і заканамерны ў той час, калі ў свядомасці сучаснікаў трывожнае водгулле баёў грамадзянскай вайны прыглушаецца гулам стваральнай працы, а гарачка аднаўленчага фронту першых паслярэвалюцыйных гадоў змяняецца цвярозай будзённасцю ў вырашэнні велічных задач. Узнікла праблема разабрацца ў новым характары адносінаў паміж людзьмі, асэнсаваць тыя глыбінныя духоўныя

зрухі, якія нарадзіў у чалавеку новы лад тагачаснага жыцця. І паэт не мог не адчуць гэтую патрэбу і не адказаць на яе ў сваіх творах. Але трэба адзначыць, што, імкнучыся да індывідуальнасці, да жыццёвай паўнакроўнасці свайго героя, Куляшоў ніколі, нават у юнацкіх, яшчэ далёкіх ад ідэйна-мастацкай сталасці творах, не здабраў яго, не прыязнае, не зніжасца да бытаўшчыны. Галоўнае для паэта – уменне ўвасабляць тэма з’явы, якія адзначаюць эпоху, заўважаць і ўзбуджана падаваць найбольш істотныя рысы характараў і падзей.

Асаблівую і, можа, самую хвалючую старонку ў паэзіі Куляшова прадстаўляюць творы, напісаныя ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Як сцвярджае М. Грынчык, “амаль усё напісанае Куляшовым у вайну – народжана на такой вышыні, на такім накале грамадзянскага і патрыятычнага пачуцця, што ўвайшло ў нашу свядомасць не проста як выдатная літаратура, а як факт самой гісторыі, як жывое сведчанне таго, якіх вяршынь можа дасягнуць дух народны свайго максімальнага напружання” [2].

Вершы Аркадзя Куляшова апошніх год можна з поўным правам аднесці да найлепшых здабыткаў усёй беларускай літаратуры. Яны красамоўна сведчаць пра тое, што паэт быў у росквіце сваіх творчых сіл, што яго слова ў нястомным паходзе да новых заваёў, да яшчэ больш высокіх паэтычных вяршынь.

Творчая спадчына Аркадзя Куляшова з гадамі не старэе, а набывае новую сілу і прывабнасць. Яго вершы і паэмы — адзін з самых каштоўных скарбаў нашай літаратуры. Паэзія А. Куляшова – гэта ўсхваляваны маналог пра людзей, якія ва ўпартым змаганні з варожымі абставінамі застаюцца непераможнымі духоўна. У яго творах назаўсёды засталіся жывыя вобразы лепшых сыноў нашага народа – жывая памяць пра гераічнае мінулае.

Літаратура

1. Арочка, М. М. Аркадзь Куляшоў, 1914–1978 / М. М. Арочка // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. – Мінск, 2001. – Т. 3. – С. 416–456.
2. Грынчык, М. Аркадзь Куляшоў / М. Грынчык. – Мінск, 1964.
3. Бярозкін, Р. Аркадзь Куляшоў / Р. Бярозкін. – Мінск, 1978.